

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 września 2013 roku, skierowanym przeciwko B. M., G. M. wniósł o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego z dniem 1 września 2013 roku. W pozwie z dnia 18 listopada 2013 roku, skierowanym przeciwko G. M., B. M. wniósł o podwyższenie alimentów z kwoty po 350 zł miesięcznie do kwoty po 550 zł miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia pozwu. Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w P. połączył powyższe sprawy celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. W toku postępowania G. M. popierał powództwo o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego wnosząc o oddalenie powództwa o podwyższenie alimentów, zaś B. M. wnosił o oddalenie powództwa o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego popierając powództwo o podwyższenie alimentów.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w P. ustalił, że obowiązek alimentacyjny G. M. wobec B. M. wynikający z wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 30 stycznia 2006 roku w sprawie (...) wygasł z dniem 1 września 2013 roku, oddalił powództwo o podwyższenie alimentów, nie obciążył stron kosztami procesu oraz przyznał i nakazał wypłacić pełnomocnikom stron z urzędu kwoty po 738 zł.

Sąd Rejonowy oparł się na ustaleniach faktycznych, z których najistotniejsze przedstawiają się następująco :

B. M. urodził się w dniu (...). Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2006 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Okręgowy w Ł. rozwiązał przez rozwód związek małżeński G. M. i J. M. oraz zasądził od G. M. na rzecz B. M. alimenty w kwocie po 350 zł miesięcznie. W dacie ustalania wysokości alimentów B. M. miał dwanaście lat. Łączny średni miesięczny koszt utrzymania B. M. wynosił wówczas około 900 zł. Matka B. M. zatrudniona była w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w P. na stanowisku starszej pielęgniarki z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości około 1000 zł. G. M. pracował w Zakładach (...) Sp. z o. o. w M. zarabiając od 850 do 970 zł miesięcznie. G. M. utrzymywał regularny kontakt z synem. B. M. ma obecnie dwadzieścia lat. G. M. z zawodu jest dziewiarzem, ma obecnie czterdzieści pięć lat. W dniu 14 lutego 2012 roku uległ wypadkowi w pracy, po którym przebywał na zwolnieniu lekarskim. Do chwili obecnej przeszedł trzy operacje ortopedyczne kolana i w najbliższym czasie przejdzie kolejne dwie operacje, oczekuje na implant kolana. Lekarze nie obiecują mu powrotu do pełni sprawności fizycznej ani do pracy fizycznej. Od dnia 10 sierpnia 2013 roku przebywa na rencie, którą otrzymuje w kwocie 900 zł miesięcznie. W okresie wcześniejszym otrzymywał zasiłek chorobowy w kwocie 1100 zł miesięcznie, a następnie korzystał z zasiłku rehabilitacyjnego w tej samej wysokości. Przed wypadkiem pracował jako klejarz siatek z włókna szklanego i z tego tytułu uzyskiwał dochód miesięczny w wysokości około 1200 zł netto. G. M. ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności do dnia 28 lutego 2015 roku, jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym na córkę M. M. urodzoną w dniu (...) w wysokości 300 zł miesięcznie.

B. M. po ukończeniu gimnazjum rozpoczął naukę w technikum w K.. Nie zaliczył pierwszej klasy technikum, a następnie rozpoczął naukę w szkole zawodowej, którą ukończył w czerwcu 2013 roku uzyskując dyplom kucharza, uczestniczył także w kursie gastronomicznym (...) (...), który ukończył i otrzymał certyfikat. Po ukończeniu szkoły zawodowej zapisał się do zaocznego liceum ogólnokształcącego (...), gdzie uczył się w co drugi weekend jednak nie zaliczył pierwszego semestru. Następnie zapisał się od dnia 1 lutego 2014 roku do Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł., obecnie jest słuchaczem na pierwszym semestrze. W szkole tej zajęcia odbywają się co dwa tygodnie w weekendy w soboty i w niedziele w godzinach od 8-ej do 16-ej. Szkoła (...) jest szkołą bezpłatną. B. M. nie jest zarejestrowany jako bezrobotny w Urzędzie Pracy, mieszka wspólnie z matką, która pobiera wynagrodzenie w kwocie około 2000 zł netto miesięcznie. W okresie wcześniejszym B. M. podejmował pracę w Barze (...) przy ulicy (...). B. M. planuje w przyszłości podjąć pracę jedynie pod warunkiem, że będzie to praca na umowę o pracę z wynagrodzeniem zdecydowanie wyższym niż 1500 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy podniósł, iż ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów, w tym załączonych do akt dokumentów, których wartość dowodowa w ocenie Sądu, nie budziła żadnych wątpliwości.

Sąd Rejonowy wskazał, że podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi art. 138 k.r.o. w związku z art. 133 § 1 i 3 i art. 135 § 1 k.r.o. Powołując treść powyższych przepisów Sąd Rejonowy podniósł, że zebrany w sprawie materiał dowodowy uzasadnia ustalenie, że w okresie od daty wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w Ł. orzekającego o alimentach na rzecz B. M., nastąpiła zmiana jego sytuacji, jak też i sytuacji jego ojca G. M.. W czerwcu 2013 roku B. M. zdał ostatni egzamin praktyczny zawodowy i uzyskał dyplom kucharza., a następnie ukończył kurs gastronomiczny co poszerzyło jego uprawnienia zawodowe. B. M. ma wyuczony zawód kucharza, a więc posiada kwalifikacje zawodowe, które pozwolą mu niewątpliwie na znalezienie i podjęcie zatrudnienia. Wprawdzie B. M. jest aktualnie słuchaczem pierwszego semestru Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł., jednak zajęcia w tej szkole odbywają się co dwa tygodnie w soboty i w niedziele, a więc zaledwie przez cztery dni w skali miesiąca. Tym samym zajęcia w szkole nie kolidują z możliwością podjęcia pracy. Nadto szkoła (...) jest szkołą bezpłatną, a zatem B. M. nie jest zobowiązany ponosić dodatkowych kosztów z tego tytułu. Sąd Rejonowy zaznaczył, że B. M. już trzykrotnie rozpoczynał naukę w trzech różnych szkołach średnich, aby w rezultacie być nadal słuchaczem pierwszego semestru. Z drugiej zaś strony sytuacja G. M. nie pozwala na dalsze alimentowanie syna, gdyż obecnie otrzymuje on wyłącznie świadczenie z tytułu renty, poddawany jest zabiegom leczniczym i rehabilitacyjnym, ma na utrzymaniu małoletnią córkę, tym samym alimentowanie pełnoletniego syna byłoby dla niego połączone z nadmiernym uszczerbkiem.

Konkludując Sąd pierwszej instancji stwierdził, że spełnione zostały przesłanki uzasadniające stwierdzenie ustania obowiązku alimentacyjnego z dniem 1 września 2013 roku, bowiem w tej dacie B. M. miał już wykształcenie zawodowe, zaś podjął naukę w systemie zaocznym umożliwiającym mu wykonywanie pracy zarobkowej. Sąd Rejonowy oddalił powództwo o podwyższenie alimentów podnosząc, że B. M. nie udowodnił okoliczności uzasadniających podwyższenie alimentów., sam bowiem przyznał, iż w jego sytuacji nic się nie zmieniło, natomiast sytuacja G. M. uległa pogorszeniu, otrzymuje jedynie rentę w wysokości 900 zł, nie ma możliwości podjęcia dodatkowego zatrudnienia, jest w trakcie leczenia, nadto jest on zobowiązany do alimentowania małoletniej czteroletniej córki.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył stron kosztami procesu, zaś na podstawie § 7 ust. 1 pkt 11 w zw. z § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa na rzecz pełnomocników stron z urzędu kwoty po 738 zł.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożył B. M. zaskarżając orzeczenie w części tj. w zakresie punktów 1, 2 i 5, wnosząc o zmianę wyroku poprzez podwyższenie alimentów do kwoty po 550 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 września 2013 roku, oddalenie powództwa o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego oraz przyznanie i nakazanie wypłaty ze Skarbu Państwa kwoty 1476 zł w tym podatku VAT tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego B. M. z urzędu.

Apelujący zarzucił naruszenie przepisów postępowania mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności uzasadniające podwyższenie alimentów, podczas gdy od czasu ustalenia ich wysokości na 350 zł miesięcznie koszty utrzymania B. M. wzrosły i przyjęcie, że B. M. jest w stanie utrzymywać się samodzielnie, a dalsze jego alimentowanie połączone jest z nadmiernym uszczerbkiem dla G. M., podczas gdy oceniony zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego materiał dowodowy zgromadzony w sprawie pozwala na wyciągnięcie wniosku, iż posiadając wyuczony zawód kucharza i uczestnicząc w zajęciach szkolnych dwa razy w miesiącu w ciągu weekendów, B. M. nie jest w stanie wykonywać pracy zarobkowej natomiast dochody osiągnięte obecnie przez G. M. są zbliżone do dochodów osiągniętych w okresie orzekania o obowiązku alimentacyjnym wobec syna. Apelujący zarzucił także naruszenie § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, poprzez przyznanie kwoty 738 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu B. M. w sytuacji, gdy koszty te winny wynosić 1427 zł ponieważ połączenie spraw do jednoczesnego rozpoznania ma jedynie techniczny charakter i za udzielenie pomocy prawnej z urzędu w każdej z połączonych spraw należy przyznać oddzielne wynagrodzenie.

W odpowiedzi na apelację G. M. wniósł o jej oddalenie.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że B. M. podjął pracę w (...) jako kasjer – sprzedawca na pełnym etacie za wynagrodzeniem 1500 zł netto miesięcznie (prot. rozprawy k.125-126)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a zebrany w sprawie materiał dowodowy ocenił zgodnie z art. 233 k.p.c. Jak wskazał już Sąd Rejonowy, podstawę materialno-prawną roszczenia stron stanowi w niniejszej sprawie art. 138 k.r.o. Zgodnie z jego treścią w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Nie każda zmiana w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego uzasadnia zastosowanie powołanego przepisu, lecz jedynie taka zmiana, która jest istotna i jednocześnie ma charakter trwały. Ustalenie zmiany stosunków następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi. Bezzsporną i zasadniczą zmianą stosunków w niniejszej sprawie jest okoliczność, że B. M. obecnie jest pełnoletni, posiada zawód kucharza oraz kontynuuje naukę w szkole, w której zajęcia odbywają się jedynie co dwa tygodnie w soboty i niedziele. Natomiast pozwany z uwagi na wypadek jakiemu uległ w pracy ma obecnie orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, pobiera rentę, oczekuje na kolejny zabieg operacyjny, a nadto ma na utrzymaniu małoletnie dziecko. W tej sytuacji nie można w żaden sposób zgodzić się ze stanowiskiem zawartym w apelacji, że G. M. winien nadal alimentować pełnoletniego syna. Trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji, że pobieranie nauki przez B. M. w obecnym systemie nie uniemożliwia mu podjęcia pracy, gdyż szkoła, w której obecnie się on uczy jest szkołą dla dorosłych i zajęcia w niej są właśnie dostosowane do możliwości osób, które już pracują. Na rozprawie apelacyjnej B. M. oświadczył, że podjął pracę jako kasjer – sprzedawca na pełnym etacie uzyskując wynagrodzenie w kwocie po 1500 zł netto miesięcznie, a zatem w kwocie wyższej niż renta otrzymywana przez jego ojca. W tej sytuacji nie ulega żadnej wątpliwości, że zostały spełnione przesłanki dla uznania obowiązku alimentacyjnego za wygasły, co skutkuje również oddaleniem powództwa wniesionego przez B. M. o podwyższenie alimentów. Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy oraz przedstawione rozważania prawne. Mając na względzie powyższe rozważania należy uznać, że podnoszone przez apelującego zarzuty są niezasadne, zaś rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe.

W części dotyczącej zawartego w apelacji zarzutu nieprawidłowego wyliczenia kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu B. M. należy stwierdzić, że istotnie, jak zasadnie wskazał apelujący, w sytuacji, gdy dwie sprawy zostały połączone celem ich łącznego rozpoznania należy przyznać wynagrodzenie za udzieloną z urzędu pomoc prawną w każdej z tych spraw, jednakże, co uszło uwadze zarówno Sądu pierwszej instancji, jak i apelującemu, zgodnie z § 6a ust. 1 pkt 11 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, stawka minimalna w sprawach o alimenty wynosi 60 zł. Zgodnie z powyższym przepisem opłatę tę ustala się od wartości przedmiotu sprawy jedynie w sytuacji jeżeli obowiązek zwrotu kosztów obciąża osobę zobowiązaną do alimentów. W niniejszej sprawie G. M. będąc osobą zobowiązaną do alimentów wygrał obie sprawy, gdyż wniesione przez niego powództwo zostało w całości uwzględnione, zaś skierowane przeciwko niemu powództwo o podwyższenie alimentów w całości oddalone. W tej sytuacji nie obciążał go obowiązek zwrotu kosztów, a zatem brak było podstaw do zastosowania ustępu 4 § 6a. Zgodnie z § 6a ust. 1 pkt 11 wynagrodzenie za udzieloną z urzędu pomoc prawną w każdej ze spraw winno wynosić 60 zł plus 23 % VAT, a zatem łącznie 147,60 zł. Mimo błędnego wyliczenia przez Sąd Rejonowy, który również błędnie wskazał przepisy rozporządzenia dotyczące adwokatów, w sytuacji gdy pełnomocnikami z urzędu byli radcy prawni, z uwagi na zakaz reformationis in peius przyznana kwota nie mogła zostać obniżona.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację B. M. jako bezzasadną oraz przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa na rzecz pełnomocników z urzędu stron kwotę 147,60 zł brutto (73,80

zł brutto za każdą sprawę) ustaloną na podstawie § 6a ust. 1 pkt 11 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163 poz. 1349 z późn. zm.).